

KUR'AN-I KERİM'DE EN SIK GEÇEN 500 KELİME

(Dilimizde olmayan 275 kelime)

(Kuran Kelimelerininin %80'i)

- *Konularına Göre Kelimeler*
- *Temel Dilbilgisi Notları*
- *Örnek Ayet Çözümlenmeleri*

www.ilimtalibi.com

info@ilimtalibi.com

Kur'an-ı Kerim'de En Sık Geçen 500 Kelime Dilimizde olmayan 275 kelime (Kuran Kelimelerininin %80'i)

Rahmân ve Rahîm Allah'ın (cc) adıyla

كِتَابٌ أَنْزَلْنَاهُ إِلَيْكَ مُبَارَكٌ لِيَدَّبَّرُوا آيَاتِهِ وَلِيَتَذَكَّرَ أُولُو الْأَلْبَابِ

Övgü yalnızca Allah'a (cc) aittir. Barış ile esenlik Hz. Muhammed (S.A.V.) üzerine olsun. Cenabı Hak şöyle buyurmaktadır: "**Bu Kur'an, âyetlerini düşünsünler ve akıl sahipleri öğüt alsınlar diye sana indirdiğimiz mübarek bir kitaptır. [38:29].**" Eğer anlamazsak, âyetler üzerinde nasıl düşünebiliriz!

Sevgili peygamberimiz (Sav) Kuran'ın önemine şöyle işaret eder: "**Sizin en hayırlınız, Kur'an'ı öğrenen ve öğretenidir.**" (Buharî, Fedâilu'l-Kur'an, 21)

Kuran'da yaklaşık 2000 farklı kelime bulunurken, hepimizin fark ettiği üzere çoğu kelimelerin çok sık tekrar etmesinden dolayı, toplamda 77800 kelime yer almaktadır. Bu kitapçık Kuran'da en sık tekrar eden yaklaşık 500 kelimeyi içermekte olup bu kelimeler tekrarlarıyla beraber (64282 toplam kelime) Kuran'ın %82.6'sını meydana getirmektedir. Bizlerin çok önemli bir avantajı ise zaten bu kelimelerin pek çoğunu (ilim, melek, tefekkür, inkar, vb.) dilimizde kullanıyor olmamızdır. Bu kitapçıkta Kuran kelimelerinin %80'ini oluşturan yaklaşık 500 kelimenin yaklaşık 225 tanesi; Kuran kelimelerinin %70'ini oluşturan yaklaşık 425 kelimenin ise yaklaşık 190 tanesi zaten dilimizde mevcuttur. Dolayısıyla net olarak 70% seviyesine ulaşmak için 235 kelime, 80% seviyesine ulaşmak için ise 275 kelime öğrenmek yetecektir.

Bu kelimeleri az bir gayret sarfederek inşaAllah öğrenmek suretiyle ve arapça dilbilgisine dair birkaç önemli kuralı öğrenerek okuduğumuz bir sayfanın 80 %'ı hakkında fikir sahibi olmak mümkün olur. Elbette anadili arapça olan insanların dahi âyetlerdeki her inceliği ve anlam zenginliğini anlamaları mümkün değildir. Ancak şu da bir gerçektir ki zamanla Kuran'da geçen kelimeleri ve dilbilgisini öğrendikçe, bunun yanında tefsir kaynaklarından mümkün mertebe istifade edildikçe inşaAllah Kuran-ı Kerim'den istifade nispeti o derece artacaktır. Aynı kelime hazinesinin hadis-i şeriflerde de geçtiğini düşünürsek bu kelimeleri öğrenmenin bir faydası daha anlaşılır. Bu aşamadan sonra isteyenler zaman içerisinde geri kalan Kuran kelimelerini de çalışarak ve diğer kaynaklardan istifade ederek Cenabı Hakk'ın bizlere yol göstermek için indirdiği mukaddes kitabı daha iyi anlamaya gayret edebilirler. Başarı Allah-u Teala'dandır.

Bu çalışma aşağıda listelenen arapça kaynaklardan yararlanılarak önce ingilizce dilinde hazırlanmış, daha sonra türkçeye de çevrilmiştir. Biz önceki çalışmalardan yararlanıp gerekli düzeltme ve eklemeleri yaparak bu çalışmayı geliştirmeye gayret ettik. Kitapçıkta çalışmayı kolaylaştırmak için önce isimler konularına göre (sayfa 1-14), ardından fiiller türlerine göre (sayfa 15-33), her sayfa içinde ise mümkün mertebe arapça alfabetik olarak dizilmiştir. Kelime kısmının sonunda arapça bilmeyenler için giriş mahiyetinde, önemli dilbilgisi bilgilerini ve öğrenilen kelime ve dilbilgisi konularını uygulama açısından bazı örnek ayet çözümlerini içeren bir kısım da ayrıca hazırlanmıştır.

Bu çalışmanın hazırlanmasında istifade edilen ya da benzer şekilde hazırlanmış bir kısım kaynaklar şunlardır:

قائمة معجمية بألفاظ القرآن الكريم ودرجات تكرارها – محمد حسين أبو الفتوح

المفردات القرآنية – علي محمد سلام

معجم كلمات القرآن الكريم – محمد زكي محمد خضر

Kuran Kerim Lügati- Timař Yayınları

www.understandquran.com

<http://www.al-mishkat.com/words/index.htm>

Lütfen eksiklerimizi, tavsiye ve önerilerinizi iletetek bu ve başka çalışmaların gelişmesine siz de ortak olun. Sevgili Peygamberimiz'in (Sav) "Hayra yol gösteren, hayrı yapan gibidir" (Tirmizi, İlm 14) hadis-i şerifini hatırlayarak bu çalışmaların yayılmasına siz de yardımcı olun inşallah. Bu tür çalışmaların kolay anlaşılır, ücretsiz temin edilebilir, rahatlıkla erişilebilir ve pratik olması, herkese hitap etmesi büyük önem arz eder. Cenabı Hak yüce kitabını en iyi şekilde öğrenmeyi, öğretmeyi ve yaşamayı hepimize nasip etsin.

Zaman içinde benzeri çalışmaları www.ilimtalibi.com adresinden takip edebilir, konu ile ilgili benzer web sitelerinin ve başka kaynakların (kitap vb) linklerini bulabilirsiniz.

email: info@ilimtalibi.com

YOL HARİTASI

- 1) Kelimeler kısmını çalışın.
- 2) Dilbilgisi ve ayet çözümlerleri kısmını çalışın.
- 3) Kelimeler kısmını tekrar edin.

- 4) Vakti müsait olanlar bir hafta müstakil çalışmayla, olmayanlar ise haftaiçi günde bir saat haftasonları birkaç saat ayırarak bir ay çalışmayla yukarıdaki aşamaları tamamlayıp inşaAllah okuduğunuzun 80%'ini anlayacak seviyeye gelmeyi hedefleyin. Daha sonra:
- 5) Namaz sürelerini (Fatiha, İhlas, vb) kelime anlamlı bir Kuran-ı Kerim'den faydalanarak çalışın. (Sürede geçen kelimeleri öğrenip ayet çözümlmelerini yaparak)
- 6) Ayet-el Kürsiyi (Bakara 255) aynı metodla çalışın.
- 7) Yasin süresini kelime anlamlı bir Kuran-ı Kerim'den faydalanarak çalışın. (Sürede geçen kelimeleri öğrenip ayet çözümlmelerini yaparak)
- 8) Mülk süresini aynı metodla çalışın.
- 9) Zümer ve Rum sürelerini aynı metodla çalışın.
- 10) Her gün kelime anlamlı bir Kuran-ı Kerim'den düzenli olarak en az 2 sayfa, not olarak ve ayetlerin dilbilgisine dikkat ederek okuyun.
- 11) Tefsir kaynaklarına müracat ederek okuduğunuz sürelerin inceliklerini, anlam zenginliklerini, ayetlerin iniş sebeplerini, vs. öğrenmeye çalışın.
www.ilimtalibi.com sayfasında yer alan tefsir, hadis, siyer, vb. konularında kaynak ve linkleri inceleyin.
- 12) Websiteyi ziyaret ederek yeni çalışma ve kaynakları takip edin.
- 13) Dostlarınızı, yakınlarınızı, çevrenizdeki insanları bu çalışmalardan haberdar ederek siz de bu çalışmalara ortak olun.

Kolaylık açısından bahsi geçen süreler için o sürede geçen kelimelerin anlamlarıyla beraber listesi (o süreye özel bir sözlük) www.ilimtalibi.com adresine ileride eklenebilir.

Bu çalışmanın dilbilgisi ve ayet çözümlmeleri kısımlarına eklemeler yapıldıkça websayfasında bu eklemeler ve çalışmanın son hali yayınlanmaktadır. Öğrendiğiniz kelimelerden tam istifade edebilmek için çok önemli olan bu dilbilgisi notlarını değerlendirmek için siteyi ve sitedeki kitapçığın son halini mutlaka takip edin.

Bu, Őu...!		Hayır, Hayır!!!	
bu	erkek	هَذَا	ilah yoktur
İŞte bu	erkek	ذَلِكَ	Ancak Allah (cc) vardır
bu	kadın	هَذِهِ	asla
İŞte bu	kadın	تِلْكَ	olumsuzluk ön eki (gelecek zmn)
bunlar	erkek/kadın	هَؤُلَاءِ	olumsuzluk ön eki (geçmiş zmn)
Őunlar	erkek/kadın	أُولَئِكَ	olumsuzluk ön eki (Şimdiki zmn)
kendisi, o ki	erkek	الَّذِي	olumsuzluk (isim cümlesinde yükleme olumsuzluk anlamı veren kelime)
kendisi, o ki	kadın	الَّتِي	evet, gerçekten
Onlar ki	erkek	الَّذِينَ	başka
bunlar	(çoğul)	هَذِهِ	...den başka, ...den daha az
Őunlar	(çoğul)	تِلْكَ	ancak, aksi halde
o ki	(çoğul)	الَّتِي	evet
			لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ
			كَلَّا
			لَنْ
			لَمْ
			مَا
			لَيْسَ (لَيْسَتْ)
			(kadın)
			بَلَى
			غَيْرَ
			دُونَ
			إِلَّا
			نَعَمْ

Kimin?			Kim?		
...nun, onun	erkek	هُ... ه	O (erkek)	erkek	هُوَ
...lerin, onların	erkek	هُم... هُم	onlar	erkek	هُم
...in, senin	erkek	كَ... ك	sen	erkek	أَنْتَ
...niz, sizin	erkek	كُمْ... كُمْ	siz	erkek	أَنْتُمْ
...im, benim		ي... ي	ben	erkek/kadın	أَنَا
...mız, bizim	erkek/kadın	نَا... نَا	Biz	erkek/kadın	نَحْنُ
...i, onun	kadın	هَا... هَا	O (hanım)	kadın	هِيَ
...ları, onların	kadın	هُنَّ... هُنَّ	onlar	kadın	هُنَّ
...in, senin	kadın	كِ... كِ	sen	kadın	أَنْتِ
...leri, o ikisinin	çift	هُمَا... هُمَا	o ikisi	çift	هُمَا
...leri, ikinizin	çift	كُمَا... كُمَا	siz ikiniz	çift	أَنْتُمَا

Nerede?		Sorular?	
üstünde, üzerinde	فَوْقَ	ne?, o şey ki	مَا
altında, altı	تَحْتَ	kim?, kimse	مَنْ
önünde, karşısında	بَيْنَ أَيْدِي، بَيْنَ يَدَيْ	ne zaman?	مَتَى
arka, geri, sonraki	خَلْفَ	nerede?	أَيْنَ
önünde	أَمَامَ	nasıl?	كَيْفَ
arkasında	وَرَاءَ	Kaç, ne kadar?	كَمْ
sağında; yemin	يَمِينِ (أَيْمَانِ / çğ)	hangi?	أَيُّ
solunda	شِمَالِ (شَمَائِلِ / çğ)	nereden ?, nasıl?	أَنَّى
arasında	بَيْنَ	...mi?	أَمْ، هَلْ
etrafında	حَوْلَ	ne?	مَاذَا
nerede olursa	حَيْثُ	niçin?	لِمَ، لِمَاذَا
nerede olursa	أَيْنَمَا	aksi halde	لَوْ لَا

Çeşitli		Ne Zaman?, ...	
...in sahibi	ذُو، ذَا، ذِي	Önce, ilk	قَبْلَ
...in sahibi	ذَات	sonra	بَعْدَ
... sahipleri	أُولُو، أُؤُلِي	zaman, dönem	حِينَ
Ehl, yakınlar	أَهْل	ne zaman	إِذٍ
aile	آل	ne zaman	إِذَا
dikkat edin;yapmaz mısınız?	أَلَا	o zaman, sonra	ثُمَّ
ne güzel	نَعِمَ	ve (sıra manalı), öyleyse	فَ
ne kötü	بِئْسَ	bilakis	بَلْ
			عِنْدَ، لَدَى،
ne kötü	بِئْسَمَا	yakın, ile, birlikte	لَدُنْ
		olmaz...ancak..., sadece	إِنْ ... إِلَّا
mesel	مَثَل (أَمْثَالِ çoğul)	olmaz...ancak..., sadece	مَا ... إِلَّا
kimden	مِمَّنْ (مِنْ+مَنْ)	olmasın diye	أَلَّا (أَنْ+لَا)

Edatlar + مَا ...		Edatlar	
ne ile; çünkü	بِمَا	ile	بِ
ne hakkında	عَمَّا	...den	عَنْ
ki içinde	فِيْمَا	içinde	فِي
gibi, -e benzer	كَمَا	Gibi (kelime başında)	كَ
ne için	لِمَا	için (kelime başında)	لِ
..den, ..den dolayı, ne den	مِمَّا	den	مِنْ
ise, -e gelince	أَمَّا	e doğru, içine	إِلَى
eğer; ya... / ya da	إِمَّا		
şu	أَتَمَّا	hatta	حَتَّى
doğrusu, aslında	إِنَّمَا	üst, üzerinde	عَلَى
sözde	كَأَنَّمَا	beraber	مَعَ
ne zaman ... ise, her ... -diğinde	كُلَّمَا	ve	وَ

Fiiller için önek, ...		İnna ...	
geçmiş zamanla bazen, geniş zamanla elbette	قَدْ (+فعل)	andolsun ki, gerçekten	إِنَّ
...ecek (yakın gelecek)	سَ (+فعل)	muhakkak	أَنَّ
...ecek (uzak gelecek)	سَوْفَ (+فعل)	sözde; -miş gibi, -cesine	كَأَنَّ
elbette	لَ +فعل +نَّ	ancak, fakat	لَكِنَّ (لَكِنَّ)
elbette	لَقَدْ (+فعل)	umulur ki	لَعَلَّ
Elbette (kelime başında)	لَ	...meyi (fiilin önüne gelir, matar yapar)	أَنَّ
emir ön eki	لِ (أَمْر)	eğer, şayet	إِنِ
Harf-i tarif (önüne geldiği ismi belirli bir isim yapar)	أَلْ	yalnız; sadece	إِيَّأِ
veya?	أَمْ	umulur ki	عَسَى
veya	أَوْ	her ne zaman	لَمَّا
bazı	بَعْضُ	eğer, şayet	لَوْ
herkes; tümü	كُلُّ	Ey!	يَا، يَا أَيُّهَا

Bazı nitelikler (ALLAH (cc) ve diğer)					
Haberdar	خَبِير	45	ilk, başlangıç	أَوَّل (أُولَى)	82
Rabb	رَبِّ	970	son	آخِر (آخِرَة)	40
Merhamet sahibi	رَحْمَن	57	[diğer (آخِر (أُخْرَى)	65
Sağlık, esenlik/ Esenlik veren	سَلَام	42	emin	أَمِين	14
işiten	سَمِيع	47	Gören	بَصِير	53
Şükreden (kul) / Şükre karşılık çok mükafat veren (esma-i hüsnadan)	شَكُور	24	uzak	بَعِيد	25
Üstün, kuvvetli	عَزِيز	99	Tövbeleri kabul eden	تَوَّاب	11
affeden	عَفُور	91	Gözetici, koruyucu	حَفِيز	26
Kudret sahibi, gücü yeten	قَدِير	45	Hikmet ve hüküm sahibi	حَكِيم	97
uyarıcı	نَذِير	44	Yumuşak davranan, hoşgörülü	حَلِيم	15
yardımcı	نَصِير	24	Övülen, övgüye layık	حَمِيد	17
vekil	وَكِيل	24	samimi (arkadaş); kaynayan su	حَمِيم	20

Üstün isimler اسم تَفْضِيل		Bazı nitelikler ...	
daha şiddetli	أَشَدَّ 31	şiddetli	شَدِيد 52
daha yüksek	أَعْلَى 11	yüce	عَلِيّ 11
daha alim, daha iyi bilen	أَعْلَم 49	alim	عَلِيم 162
daha yakın	أَقْرَب 19	yakın, yakında	قَرِيب 26
daha büyük	أَكْبَر 23	büyük	كَبِير (كَبِيرَة) 44
Daha çok, en çok	أَكْثَر 80	çok	كَثِير (كَثِيرَة) 74
daha güzel	أَحْسَن 36	hızlı	سَرِيع 10
daha doğru; daha layık	أَحَقَّ 10	merhametli, bağışlayıcı	رَحِيم 182
Edna, daha düşük	أَدْنَى 12	Azim, Çok ulu, büyük	عَظِيم 107
daha zalim	أَظْلَم 16	az	قَلِيل (قَلِيلَة) 71
daha iyi rehber	أَهْدَى 7	şerefli	كَرِيم 27
daha iyi, evla	أَوْلَى 11	latif; lütufkar	لَطِيف 7

Toplam kelime (bu sayfada):

1078

Şimdiye kadarki

Yüzde:

45,42

Resûller ve ...		Allah (cc)'ın işaretleri...	
Resûl	رَسُول (رَسُول çoğul)	332	ayet, işaret
Nebî	نَبِيّ	75	şahit, delil
Nebîler	نَبِيُّونَ، نَبِيِّينَ، أَنْبِيَاءَ		Kur'an-ı Kerim
إِبْرَاهِيمَ	آدَمَ نُوحَ	137	davar, sığırlar
إِسْحَاقَ	لُوطَ إِسْمَاعِيلَ	56	dağ
يُوسُفَ	يَعْقُوبَ (إِسْرَائِيلَ)	86	deniz
صَالِحَ	هُودَ شُعَيْبَ	30	güneş
مَرْيَمَ	مُوسَى عِيسَى ابْنَ	195	ay
şeytan, iblis	شَيْطَانِ (شَيْطَانِ çoğul)	88	gece
firavun	فِرْعَوْنَ	74	gün
Ad kavmi	عَادَ	24	yeryüzü, yer
Semûd kavmi	ثَمُودَ	26	gök
			آيَةٌ (آيَات)
			بَيِّنَةٌ (بَيِّنَات)
			قُرْآن
			أَنْعَام
			جَبَل (جِبَال)
			بَحْر
			شَمْس
			قَمَر
			لَيْل
			نَهَار
			أَرْض
			سَمَاء سَمَاوَات

Son gün, ...					
arkadaş, yoldaş	صَاحِب (أَصْحَاب)	94	ebediyen	أَبَدًا	28
akibet, son	عَاقِبَة	32	Ücret, ödül	أَجْر (أُجُور)	105
azap, cefa	عَذَاب	322	Ecel	أَجَل	52
ceza	عِقَاب	20	Ahret	الْآخِرَة	115
Kıyamet	قِيَامَة	70	elem, acı, üzücü	أَلِيم	72
mülâkat, görüşme	لِقَاء	24	Sevap	ثَوَاب	13
sabit, belirli	مُسَمَّى	21	Cehennem ateşi	جَحِيم	26
ateş	نَار	145	Karşılık; ceza ya da mükafat (2 anlamlı)	جَزَاء	42
nehir; ırmak	نَهْر (أَنْهَار)	54	Cennet	جَنَّة (جَنَّات)	147
yuh olsun, yazıklar olsun	وَيْل	40	Cehennem	جَهَنَّمَ	77
gün	يَوْم (أَيَّام)	393	hesap	حِسَاب	39
O gün	يَوْمئِذٍ	70	saat	سَاعَة	47

Din, ...		İman, ...	
husus, konu/ emir	أَمْر (أُمُور) 13	Eşi, benzeri olmayan; Tek	أَحَد (إِحْدَى) 85
takva	تَقْوَى 17	ilah, tanrı	إِلَه (آلِهَة) 34
gerçek, hakikat; düzgün	حَقّ 247	şerik, ortak	شَرِيك (شُرَكَاء) 40
batıl, hakikat dışı	بَاطِل 26	şahitlik	شَهَادَة 26
hikmet	حِكْمَة 20	arş	عَرْش 26
hamd	حَمْد 43	ahd, söz	عَهْد 29
din	دِين 92	Ğayb; görülmemiş	غَيْب 49
zekat	زَكَاة 32	kitap	كِتَاب (كُتُب) 261
Şehid / şahid	شَهِيد (شُهَدَاء) 56	kelime	كَلِمَة 42
namaz, dua	صَلَاة 83	melek	مَلَك (مَلَائِكَة) 88
apaçık	مُبِين 119	misak, anlaşma	مِيثَاق 25
Nur	نُور 43	Eşi, benzeri olmayan	وَاحِد (وَاحِدَة) 61

Fiiller, ...		İyi dilekler, ...			
Ameller, işler	أَعْمَالٌ (çoğul)	41	nimetler	آلَاءٌ (çoğul)	34
iyilik	حَسَنَةٌ (حَسَنَات)	31	sultan; otorite, hüküm/ güç	سُلْطَانٌ	37
kötülük	سَيِّئَةٌ (سَيِّئَات)	68	fazilet; inayet	فَضْلٌ	84
Hayr; iyilik, güzel	خَيْرٌ	186	su	مَاءٌ	63
şer; kötü, fena, zararlı	شَرٌّ	29	mülkiyet, sahiplik	مُلْكٌ	48
günah	إِثْمٌ	35	Nimet, İhsan	نِعْمَةٌ	37
günah, suç	ذَنْبٌ (ذُنُوب)	37	hepsi	أَجْمَعُونَ، أَجْمَعِينَ	26
günah	جُنَاحٌ	25	öyleyse	إِذَنْ	39
haram	حَرَامٌ	26	zarar, sakınca	بَأْسٌ	25
isim	إِسْمٌ (أَسْمَاء)	27	tamamı	جَمِيعٌ	53
hadis; söz	حَدِيثٌ (أَحَادِيث)	23	Benzer; eşit	سَوَاءٌ	27
iyi, temiz, hoş	طَيِّبَةٌ (طَيِّبَات)	30	fırka, grup	فَرِيقٌ	33

Yakınlar, ...		Karakter (vücut parçaları...)			
anne	أُمُّ (أُمَّهَات)	35	yüz	72	وَجْه (وُجُوهُ)
baba	أَب، أَبْتِ (آبَاء)	117	göz	47	عَيْن (أَعْيُن)
eş	زَوْج (أَزْوَاج)	76	Görme	38	أَبْصَار (çoğul)
adam	رَجُل (رِجَال)	57	ağızlar	21	أَفْوَاه (çoğul)
kadın	إِمْرَأَة (نِسَاء)	83	lisan, dil	25	لِسَان (أَلْسِنَة)
veled, çocuk	وَلَد (أَوْلَاد)	56	kalp	132	قَلْب (قُلُوب)
baba	وَالِد (وَالِدِينَ)	20	göğüs	44	صَدْر (صُدُور)
Zürriyet, soy	ذُرِّيَّة	32	el	118	يَد (أَيْدِي)
oğul, çocuk	إِبْن	41	ayak	15	رِجْل (أَرْجُل)
oğullar, çocuklar	بَنُون، أَبْنَاء	22	nefis	293	نَفْس (أَنْفُس)
kardeş	أَخ (أَخُو، أَخِي)	67	ruh	21	رُوح
kardeşler	إِخْوَان (çoğul)	22	kuvvet	28	قُوَّة

Dünya, ...		İnsanlar, ...			
ev	بَيْت (بُيُوت)	64	ümmet; millet	أُمَّة (أُمَّم)	64
oturulan yer, yurt	دَار (دِيَار)	48	kavim	قَوْم	383
Dünya	دُنْيَا	115	insan	إِنْسَان	65
Yol	سَبِيل (سُبُل)	176	insanlar	نَاس	248
Sırat	صِرَاط	46	erkek	ذَكَر (ذُكُور)	16
Alem	عَالَم (عَالَمِينَ)	73	kadın	أُنْثَى (إِنَاث)	30
imtihan/ eziyet, işkence/ bela, musibet	فِتْنَة	34	kul, esir, köle	عَبْد (عِبَاد)	126
kasaba	قَرْيَة (قُرَى)	57	düşman	عَدُو (أَعْدَاء)	44
mal, varlık	مَال (أَمْوَال)	86	kafirler	كُفَّار	21
Dünyalık, faydalanılan şeyler/ faydalanma	مَتَاع	34	suçlu	مُجْرِم	52
mescid; cami	مَسْجِد (مَسَاجِد)	28	Önde gelenler	مَلَأ	22
mekân	مَكَان (مَكَانَة)	32	dost	وَلِي (أَوْلِيَاء)	86

Fiil tablolarında format

<i>Mastar</i>	<i>Fiili</i>	<i>Emir</i>	<i>Şimdiki</i>	<i>Geçmiş</i>
<i>hali</i>	<i>yapan</i>	<i>kipi</i>	<i>zaman</i>	<i>zaman</i>
فِعْل	فَاعِل	إِفْعَلْ	يَفْعَلُ	فَعَلَ
Yapmak	yapan	yap	yapıyor	yapmak

Fiillerin çekimleri üçüncü tekil şahısa göre yapılmıştır.

Fiiller kök kısmında bulunan harf sayısı ve bu harflerin illet harfi (ا و ي) içerip içermemesine göre gruplara ayrılmıştır.

	فعل ثلاثي مجرد فِتْحَ يَفْتَحُ					
yapmak	فَعَلَ *	يَفْعَلُ	أَفْعَلُ	فَاعِلٌ	فِعْلٌ	105
açmak; zafer kazanmak	فَتَحَ *	يَفْتَحُ	أَفْتَحُ	فَاتِحٌ	فَتْحٌ	29
diriltmek	بَعَثَ	يَبْعَثُ	أَبْعَثُ	بَاعِثٌ	بَعَثٌ	65
yapmak, kurmak	جَعَلَ *	يَجْعَلُ	أَجْعَلُ	جَاعِلٌ	جَعْلٌ	346
toplamak	جَمَعَ	يَجْمَعُ	أَجْمَعُ	جَامِعٌ	جَمْعٌ	40
gitmek	ذَهَبَ	يَذْهَبُ	أَذْهَبُ	ذَاهِبٌ	ذِهَابٌ	35
kaldırmak	رَفَعَ	يَرْفَعُ	أَرْفَعُ	رَافِعٌ	رَفْعٌ	28
Sihir yapmak	سَحَرَ	يَسْحَرُ	أَسْحَرُ	سَاحِرٌ	سِحْرٌ	49
Doğru olmak, salih olmak	صَلَحَ	يَصْلَحُ	أَصْلَحُ	صَالِحٌ	مَصْلَحَةٌ	131
lanet etmek	لَعَنَ	يَلْعَنُ	أَلْعَنُ	لَاعِنٌ	لَعْنٌ	27
fayda vermek	نَفَعَ	يَنْفَعُ	أَنْفَعُ	نَافِعٌ	نَفْعٌ	42

	فِعْلٌ ثَلَاثِي مُجَرَّدٌ نَصَرَ يَنْصُرُ				
	فَعْلٌ *	يَفْعُلُ	أَفْعُلُ	فَاعِلٌ	فِعْلٌ
Yardım etmek	نَصَرَ *	يَنْصُرُ	أَنْصُرُ	نَاصِرٌ	نَصْرٌ
Vasıl olmak, erişmek	بَلَغَ	يَبْلُغُ	أُبْلِغُ	بَالِغٌ	بُلُوغٌ
terk etmek	تَرَكَ	يَتْرُكُ	أَتْرُكُ	تَارِكٌ	تَرْكٌ
toplamak	حَشَرَ	يَحْشُرُ	أَحْشُرُ	حَاشِرٌ	حَشْرٌ
Hüküm vermek	حَكَّمَ	يَحْكُمُ	أُحْكِمُ	حَاكِمٌ	حُكْمٌ
çıkılmak	خَرَجَ	يَخْرُجُ	أُخْرِجُ	خَارِجٌ	خُرُوجٌ
Ebedi olmak	خَلَدَ	يَخْلُدُ	أُخَلِّدُ	خَالِدٌ	خُلُودٌ
hiçbirşey yokken yaratmak	خَلَقَ	يَخْلُقُ	أُخْلِقُ	خَالِقٌ	خَلْقٌ
girmek,	دَخَلَ	يَدْخُلُ	أَدْخُلُ	دَاخِلٌ	دُخُولٌ
Hatırlamak / anmak	ذَكَرَ *	يَذْكُرُ	أَذْكُرُ	ذَاكِرٌ	ذِكْرٌ
Rızık vermek	رَزَقَ	يَرْزُقُ	أُرْزُقُ	رَازِقٌ	رِزْقٌ

	فِعْلٌ ثَلَاثِي مُجَرَّدٌ نَصَرَ يَنْصُرُ					
Secde etmek	سَجَدَ	يَسْجُدُ	أَسْجُدُ	سَاجِدٌ	سُجُودٌ	49
Şuur; algılamak	شَعَرَ	يَشْعُرُ	أَشْعُرُ	شَاعِرٌ	شُعُورٌ	29
Şükür etmek	شَكَرَ	يَشْكُرُ	أَشْكُرُ	شَاكِرٌ	شُكْرٌ	63
doğru olmak, doğruyu söylemek	صَدَقَ	يَصْدُقُ	أُصْدِقُ	صَادِقٌ	صِدْقٌ	89
İbadet ve kulluk etmek	عَبَدَ *	يَعْبُدُ	أُعْبُدُ	عَابِدٌ	عِبَادَةٌ	143
Açıkça günah işlemek, isyankarlık yapmak	فَسَقَ	يَنْفُسِقُ	أُفْسِقُ	فَاسِقٌ	فِسْقٌ، فُسُوقٌ	54
Öldürmek	قَتَلَ	يَقْتُلُ	أَقْتُلُ	قَاتِلٌ	قَتْلٌ	93
oturmak	قَعَدَ	يَقْعُدُ	أُقْعُدُ	قَاعِدٌ	قُعُودٌ	23
yazmak	كَتَبَ	يَكْتُبُ	أُكْتُبُ	كَاتِبٌ	كِتَابَةٌ	56
Inkar etmek	كَفَرَ *	يَكْفُرُ	أُكْفِرُ	كَافِرٌ	كُفْرٌ	461
hile yapmak, tuzak kurmak	مَكَرَ	يَمَكُرُ	أُمَكِّرُ	مَآكِرٌ	مَكْرٌ	43
Bakmak / beklemek	نَظَرَ	يَنْظُرُ	أَنْظُرُ	نَاطِرٌ	نَظْرٌ	95

فِعْلٌ ثَلَاثِي مُجَرَّدٌ ضَرَبَ يَضْرِبُ

	فِعْلٌ	يَفْعَلُ	إِفْعَلُ	فَاعِلٌ	فِعْلٌ	
Vurmak/ misal getirmek/ sefere çıkmak	ضَرَبَ*	يَضْرِبُ	إِضْرِبُ	ضَارِبٌ	ضَرَبَ	58
Taşımak	حَمَلَ	يَحْمِلُ	إِحْمِلُ	حَامِلٌ	حَمَلَ	50
Sabır etmek	صَبَرَ	يَصْبِرُ	إِصْبِرُ	صَابِرٌ	صَبَرَ	94
Zulüm etmek	ظَلَمَ*	يَظْلِمُ	إِظْلِمُ	ظَالِمٌ	ظَلَمَ	266
Tanımak, bilmek	عَرَفَ	يَعْرِفُ	إِعْرِفُ	عَارِفٌ	عَرَفَ	59
Anlamak	عَقَلَ	يَعْقِلُ	إِعْقِلُ	عَاقِلٌ	عَقَلَ	49
Mağfiret etmek, affetmek	عَفَرَ	يَغْفِرُ	إِغْفِرُ	غَافِرٌ	عَفَرَ	95
Gücü yetmek/ daraltmak / kadrini bilmek	قَدَرَ	يَقْدِرُ	إِقْدِرُ	قَادِرٌ	قَدَرَ، قُدْرَةٌ	47
yalan söylemek	كَذَبَ	يَكْذِبُ	إِكْذِبُ	كَاذِبٌ	كَذَبَ	76
kazanmak; kazandırmak	كَسَبَ	يَكْسِبُ	إِكْسِبُ	كَاسِبٌ	كَسَبَ	62
sahip olmak	مَلَكَ	يَمْلِكُ	إِمْلِكُ	مَالِكٌ	مَلَكَ	49

فِعْلٌ ثَلَاثِي مُجَرَّدٌ سَمِعَ يَسْمَعُ					
	فِعْلٌ	يَفْعَلُ	إِفْعَلُ	فَاعِلٌ	فِعْلٌ
duymak	سَمِعَ*	يَسْمَعُ	إِسْمَعُ	سَامِعٌ	سَمَاعَةٌ
üzülmek	حَزِنَ	يَحْزَنُ	إِحْزَنُ	حَازِنٌ	حُزْنٌ
göz önüne almak; hesap etmek	حَسِبَ	يَحْسَبُ	إِحْسَبُ	حَاسِبٌ	حَسْبٌ
muhafaza, koruma	حَفِظَ	يَحْفَظُ	إِحْفَظُ	حَافِظٌ	حِفْظٌ
Hüsrana uğramak	خَسِرَ	يَخْسِرُ	إِخْسِرُ	خَاسِرٌ	خُسْرٌ
Acımak, merhamet etmek	رَحِمَ	يَرْحَمُ	إِرْحَمُ	رَاحِمٌ	رَحْمَةٌ
şahitlik etmek	شَهِدَ	يَشْهَدُ	إِشْهَدُ	شَاهِدٌ	شَهَادَةٌ
bilmek	عَلِمَ*	يَعْلَمُ	إِعْلَمُ	عَالِمٌ	عِلْمٌ
yapmak	عَمِلَ*	يَعْمَلُ	إِعْمَلُ	عَامِلٌ	عَمَلٌ
hoşlanmamak	كَرِهَ	يَكْرَهُ	إِكْرَهُ	كَارِهٌ	كُرْهٌ
izlemek; görmek	بَصُرَ	يَبْصُرُ	أَبْصُرُ	بَصِيرٌ	بَصْرٌ

Kökün son iki harfi aynı	فِعْلٌ ثَلَاثِي مُجَرَّدٌ مُضَاعَفٌ					
	فَلَّ	فَالَّ	أَفْلَلَّ، أَفْلَلَّ	يَفْلُلُ، يَفْلُلُ	فَلَّ	
yaşamak	حَيَّ	حَيَّ	إِحْيَى	يَحْيِي	حَيَّ	83
geri vermek	رَدَّ	رَادَّ	أَرْدَدَ	يَرُدُّ	رَدَّ	45
Yoldan saptırmak	صَدَّ	صَادَّ	أَصَدَّدَ	يَصُدُّ	صَدَّ	39
zarar vermek	ضَرَّ	ضَارَّ	أَضْرَرُ	يَضُرُّ	ضَرَّ	31
Yoldan sapmak	ضَلَّ	ضَالَ	أَضْلَلَّ	يَضِلُّ	ضَلَّ*	113
Zannetmek; inanmak	ظَنَّ	ظَانَ	أُظِنَّ	يُظِنُّ	ظَنَّ*	68
saymak	عَدَّ	عَادَّ	أُعَدَّدَ	يَعُدُّ	عَدَّ	17
aldatmak	غُرِّرَ	غَارَّ	إِغْرِرَ	يَغْرِئُ	غَرَّ	24
yaymak, genişletmek	مَدَّ	مَادَّ	أَمَدَّدَ	يَمُدُّ	مَدَّ	17
dokunmak, temas etmek	مَسَّ	مَاسَّ	إِمَسَسَ	يَمَسُّ	مَسَّ	58
sevmek, arzulamak	وَدَّ	وَادَّ	أَوَدَّدَ	يَوُدُّ	وَدَّ	18

Kökün ilk harfi ي veya و	فِعْلٌ ثَلَاثِيٌّ مُجَرَّدٌ مِثَالٌ				
	وَعَلَّ	يَعْلُ، يَعْلُ	عَلَّ، عَلَّ	وَأَعَلَ	وَعَلَّ
Bırakmak (ilgilenmemek, alakayı kesmek)	وَذَرَ	يَذَرُ	ذَرَ	وَأَذَرَ	وَذَرَ
koymak, kurmak	وَضَعَ	يَضَعُ	ضَعَ	وَأَضَعَ	وَضَعَ
başına gelmek	وَقَعَ	يَقَعُ	قَعَ	وَأَقَعَ	وَقَعَ
vermek, nasip etmek	وَهَبَ	يَهَبُ	هَبَ	وَأَهَبَ	وَهَبَ
bulmak	وَجَدَ *	يَجِدُ	جَدَ	وَأَجَدَ	وَجَدَ
miras almak	وَرِثَ	يَرِثُ	رِثَ	وَأَرِثَ	وَرِثَ
yüklediğini taşımak	وَزَرَ	يَزِرُ	زَرَ	وَأَزَرَ	وَزَرَ
tanımlamak	وَصَفَ	يَصِفُ	صَفَ	وَأَصَفَ	وَصَفَ
vâât etmek, söz vermek	وَعَدَ *	يَعِدُ	عَدَ	وَأَعَدَ	وَعَدَ
korumak, kurtarmak	وَقَى	يَقِي	قَى	وَأَقَى	وَقَى
sarmak, geniş olmak	وَسِعَ	يُوسِعُ	أَيْسَعُ	وَأَسِعَ	وَسِعَ

Kökün ikinci harfi و veya ي	فِعْل ثَلَاثِي مُجَرَّد أَجْوَف					
	فَالٌ	يُفْوِلُ	فُلٌ	فَائِلٌ	فَوِلٌ	
Tevbe etmek, pişman olmak / tevbeyi kabul etmek	تَابَ	يَتُوبُ	تُبٌ	تَائِبٌ	تَوْبَةٌ	72
tadına bakmak	ذَاقَ	يَذُوقُ	ذُقٌ	ذَائِقٌ	ذَوْقٌ	42
başarmak; zafer kazanmak	فَازَ	يَفُوزُ	فَزٌ	فَائِزٌ	فُوزٌ	26
söylemek	قَالَ *	يَقُولُ	قُلٌ	قَائِلٌ	قَوْلٌ	1719
ayağa kalkmak	قَامَ	يَقُومُ	قَمٌ	قَائِمٌ	قِيَامٌ، قَوْمَةٌ	55
olmak	كَانَ *	يَكُونُ	كُنٌ	كَائِنٌ	كَوْنٌ	1361
ölmek	مَاتَ	يَمُوتُ	مُتٌ	مَائِتٌ	مَوْتٌ	93
korkmak	خَافَ	يَخَافُ	خِفٌ	خَائِفٌ	خَوْفٌ	112
Neredeyse, az kalsın	كَادَ	يَكَادُ	كَدٌ	كَائِدٌ	كَوْدٌ	24
Hile yapmak/ hilelerini boşa çıkarmak	كَادَ	يَكِيدُ	كَدٌ	كَائِدٌ	كَيْدٌ	35
artmak	زَادَ *	يَزِيدُ	زَدٌ	زَائِدٌ	زِيَادَةٌ	51

كۆكۈن son iki harfi ي veya و	فعل ثلاثي مُجَرَّد نَاقِص					
okumak	تَلَا	يَتْلُو	أَتْلُ	تَالٍ	تِلَاوَةٌ	61
Dua etmek	دَعَا *	يَدْعُو	أَدْعُ	دَاعٍ	دُعَاءٌ	197
affetmek	عَفَا	يَعْفُو	أَعْفُ	عَافٍ	عَفْوٌ	30
Zulmetmek, haddi aşmak / istemek, aramak	بَغَى	يَبْغِي	أَبْغِ	بَاغٍ	بَغْيٌ	29
akmak	جَرَى	يَجْرِي	أَجْرِي	جَارٍ	جَرِيَانٌ	60
karşılığını vermek, ceza ya da mükafat vermek	جَزَى	يَجْزِي	أَجْزِي	جَازٍ	جَزَاءٌ	116
hüküm vermek	قَضَى	يَقْضِي	أَقْضِي	قَاضٍ	قَضَاءٌ	62
Yeterli olmak	كَفَى	يَكْفِي	أَكْفِي	كَافٍ	كَفَايَةٌ	32
Doğru yola (hidayete) erdirmek	هَدَى *	يَهْدِي	أَهْدِي	هَادٍ	هَدًى	163
Korkmak, sakınmak	خَشِيَ *	يَخْشَى	أَخْشَى	خَاشٍ	خَشِيَّةٌ	48
Razı olmak	رَضِيَ	يَرْضَى	أَرْضَى	رَاضٍ	رِضْوَانٌ	57
unutmak	نَسِيَ	يَنْسَى	أَنْسَى	نَاسٍ	نِسْيَانٌ	36

Kökün son üç harfinin herhangi birinde hemze	فِعْلٌ ثَلَاثِيٌّ مُجَرَّدٌ مَهْمُوزٌ						
sormak	سَأَلَ	يَسْأَلُ	سَلَّ	إِسْأَلَ	سَائِلٌ	سُؤَالَ	119
okumak	قَرَأَ	يَقْرَأُ	اِقْرَأُ	قَارِئٌ	قَرِئٌ	قِرَاءَةٌ	17
almak; yakalamak	أَخَذَ	يَأْخُذُ	خَذُ	أَخَذَ	أَخَذَ	أَخَذَ	142
yemek	أَكَلَ	يَأْكُلُ	كُلَّ	أَكَلَ	أَكَلَ	أَكَلَ	101
Emretmek	أَمَرَ*	يَأْمُرُ	مُرٌ	أَمَرَ	أَمَرَ	أَمَرَ	232
emin olmak	أَمِنَ	يَأْمَنُ	اِئْمَنٌ	أَمِنَ	أَمِنَ	أَمِنَ	25
yanışmamak	أَبَى	يَأْبَى	إِئْبَى	أَبَى	أَبَى	أَبَى	13
görmek	رَأَى*	يَرَى	رَ	رَأَى	رَأَى	رَأَى	269
gelmek	أَتَى*	يَأْتِي	إِئْتَى	أَتَى	أَتَى	أَتَى	263
İstemek	شَاءَ*	يَشَاءُ	شَاءُ	شَاءَ	شَاءَ	شَاءَ	277
kötü, fena olmak	سَاءَ	يَسُوءُ	سُوءٌ	سَاءَ	سَاءَ	سَاءَ	39
gelmek	جَاءَ	يَجِيءُ	جِيءٌ	جَاءَ	جَاءَ	جَاءَ	236

Kökün 2. Harfinin üstünde ّ varsa

فعل ثلاثي مزيد فيه فَعَلْ

	تَفَعَّلَ	مُفَعَّلَ	فَعَّلَ	يُفَعَّلُ	فَعَّلَ*	
değiştirmek	تَبَدَّلَ	مُبَدَّلَ	بَدَّلَ	يُبَدَّلُ	بَدَّلَ	33
müjdelemek	تَبَشَّرَ	مُبَشَّرَ	بَشَّرَ	يُبَشَّرُ	بَشَّرَ	48
Açıklamak (beyan)	تَبَيَّنَ	مُبَيَّنَ	بَيَّنَ	يُبَيَّنُ	بَيَّنَ	35
süslemek; güzel göstermek (zinet)	تَزَيَّنَ	مُزَيَّنَ	زَيَّنَ	يُزَيَّنُ	زَيَّنَ	26
tesbih etmek	تَسَبَّحَ	مُسَبَّحَ	سَبَّحَ	يُسَبَّحُ	سَبَّحَ	48
Hizmetine vermek	تَسَخَّرَ	مُسَخَّرَ	سَخَّرَ	يُسَخَّرُ	سَخَّرَ	26
tasdik etmek	تَصَدَّقَ	مُصَدَّقَ	صَدَّقَ	يُصَدَّقُ	صَدَّقَ	31
azab etmek	تَعَذَّبَ	مُعَذَّبَ	عَذَّبَ	يُعَذَّبُ	عَذَّبَ	49
öğretmek	تَعَلَّمَ	مُعَلَّمَ	عَلَّمَ	يُعَلَّمُ	عَلَّمَ*	42
Önceden yapmak, hazırlamak	تَقَدَّمَ	مُقَدَّمَ	قَدَّمَ	يُقَدَّمُ	قَدَّمَ	27
yalanlamak	تَكْذَبَ	مُكْذَّبَ	كَذَّبَ	يُكْذَّبُ	كَذَّبَ*	198

Toplam kelime (bu sayfada):

563

Şimdiye kadarki

Yüzde:

76,23

Kökün 2. Harfinin üstünde ّ varsa ya da
kökte ilave elif harfi varsa

فعل ثلاثي مزيد فيه فَعَلٌ ، فَاعِلٌ

Haber vermek	نَبَأٌ	يُنَبِّئُ	نَبَّئُ	مُنَبِّئُ	تَنْبِئَةٌ	46
indirmek	نَزَّلَ*	يُنزِّلُ	نَزَّلُ	مُنزِّلُ	تَنْزِيلٌ	79
kurtarmak	نَجَّى	يُنَجِّي	نَجَّ	مُنَجِّي	تَنْجِيَةٌ	39
Çevirmek/ yönelmek/ dönüp kaçmak/ idaresine vermek	وَلَّى	يُوَلِّي	وَلَّ	مُوَلِّي	تَوَلِيَةٌ	45
	فَاعِلٌ	يُفَاعِلُ	فَاعِلٌ	مُفَاعِلٌ	مُفَاعَلَةٌ	
Güç sarfetmek, gayret etmek	جَاهَدَ*	يُجَاهِدُ	جَاهَدُ	مُجَاهِدٌ	مُجَاهَدَةٌ	31
dövüşmek	قَاتَلَ	يُقَاتِلُ	قَاتَلَ	مُقَاتِلٌ	مُقَاتَلَةٌ	54
Çağırma (nidâ)	نَادَى*	يُنَادِي	نَادَى	مُنَادٍ	نِدَاءٌ	44
Münafıklık (iki yüzlülük) yapmak	نَافَقَ	يُنَافِقُ	نَافَقَ	مُنَافِقٌ	مُنَافِقَةٌ	34
hicret etmek	هَاجَرَ	يُهَاجِرُ	هَاجَرَ	مُهَاجِرٌ	مُهَاجِرَةٌ	24

Toplam kelime (bu sayfada):

396

Şimdiye kadar ki
Yüzde:

76,74

Kökün başında ilave hemze varsa	فِعْلٌ ثَلَاثِيٌّ مَزِيدٌ فِيهِ أَفْعَلٌ					
	أَفْعَلٌ*	يُفْعِلُ	أَفْعِلُ	مُفْعِلٌ	إِفْعَالٌ	
görmek; izlemek	أَبْصَرَ	يُبْصِرُ	أَبْصِرُ	مُبْصِرٌ	إِبْصَارٌ	36
iyilik etmek (ihsan)	أَحْسَنَ	يُحْسِنُ	أَحْسِنُ	مُحْسِنٌ	إِحْسَانٌ	72
çıkarmak	أَخْرَجَ*	يُخْرِجُ	أَخْرِجُ	مُخْرِجٌ	إِخْرَاجٌ	108
girdirmek	أَدْخَلَ	يُدْخِلُ	أَدْخِلُ	مُدْخِلٌ	إِدْخَالٌ	45
döndürmek	أَرْجَعَ	يُرْجِعُ	أَرْجِعُ	مُرْجِعٌ	إِرْجَاعٌ	33
göndermek	أَرْسَلَ	يُرْسِلُ	أَرْسِلُ	مُرْسِلٌ	إِرْسَالٌ	135
israf etmek	أَسْرَفَ	يُسْرِفُ	أَسْرِفُ	مُسْرِفٌ	إِسْرَافٌ	23
Teslim olmak (islam)	أَسْلَمَ*	يُسَلِّمُ	أَسْلِمُ	مُسَلِّمٌ	إِسْلَامٌ	72
Ortak koşmak (şirk)	أَشْرَكَ*	يُشْرِكُ	أَشْرِكُ	مُشْرِكٌ	إِشْرَاقٌ	120
olmak	أَصْبَحَ	يُصْبِحُ	أَصْبِحُ	مُصْبِحٌ	إِصْبَاحٌ	34
Islah etmek, ara bulmak	أَصْلَحَ	يُصْلِحُ	أَصْلِحُ	مُصْلِحٌ	إِصْلَاحٌ	40

Kökün başında ilave hemze varsa	فعل ثلاثي مزيد فيه أَفْعَلْ				
Yüz çevirmek	يُعْرِضُ	أَعْرِضُ	مُعْرِضٌ	إِعْرَاضٌ	53
boğmak	يُغْرِقُ	أَغْرِقُ	مُغْرِقٌ	إِغْرَاقٌ	21
ifsad etmek, bozmak	يُفْسِدُ	أَفْسِدُ	مُفْسِدٌ	إِفْسَادٌ	36
kurtulmak	يُفْلِحُ	أَفْلِحُ	مُفْلِحٌ	إِفْلَاحٌ	40
büyümesine neden olmak (nebat)	يُنْبِتُ	أَنْبِتُ	مُنْبِتٌ	إِنْبَاتٌ	16
Uyarmak	يُنْذِرُ	أَنْذِرُ	مُنْذِرٌ	إِنْدَارٌ	70
indirmek (inzal)	يُنْزِلُ	أَنْزِلُ	مُنْزِلٌ	إِنْزَالٌ	190
Meydana getirmek (inşâ)	يُنْشِئُ	أَنْشِئُ	مُنْشِئٌ	إِنْشَاءٌ	22
nimet vermek	يُنْعِمُ	أَنْعِمُ	مُنْعِمٌ	إِنْعَامٌ	17
harcamak	يُنْفِقُ	أَنْفِقُ	مُنْفِقٌ	إِنْفَاقٌ	69
inkar etmek	يُنْكِرُ	أَنْكِرُ	مُنْكِرٌ	إِنْكَارٌ	25
helak etmek, yok etmek	يُهْلِكُ	أَهْلِكُ	مُهْلِكٌ	إِهْلَاقٌ	58

Kökün başında ilave hemze varsa	فعل ثلاثي مزيد فيه أفعل					
tamamlamak	أَتَمَّ	يُتِمُّ	أَتَمَمَ	مُتِمَّ	إِتْمَامَ	17
sevmek	أَحَبَّ	يُحِبُّ	أَحَبَّ	مُحِبَّ	إِحْبَابَ	64
helal ve mübah kılmak / konaklatmak	أَحَلَ	يُحِلُّ	أَحْلَلَ	مُحِلَّ	إِحْلَالَ	21
gizlemek	أَسَرَ	يُسِرُّ	أَسْرَرُ	مُسِرَّرَ	إِسْرَارَ	18
Doğru yoldan saptırmak	أَضَلَّ*	يُضِلُّ	أَضَلَّ	مُضِلَّ	إِضْلَالَ	68
hazırlamak	أَعَدَّ	يُعِدُّ	أَعَدَّدَ	مُعِدَّدَ	إِعْدَادَ	20
tattırmak	أَذَاقَ	يُذِيقُ	أَذِيقُ	مُذِيقُ	إِذَاقَةَ	22
istemek	أَرَادَ*	يُرِيدُ	أَرَدَ	مُرِيدَ	إِرَادَةَ	139
başına getirmek (isabet)	أَصَابَ	يُصِيبُ	أَصَبَ	مُصِيبَ	إِصَابَةَ	65
itaat etmek	أَطَاعَ	يُطِيعُ	أَطَعُ	مُطِيعُ	إِطَاعَةَ	74
Yerleşmek / güzelce yapmak, dosdoğru kılmak (namaz)	أَقَامَ	يُقِيمُ	أَقِمَ	مُقِيمَ	إِقَامَةَ	67
öldürmek	أَمَاتَ	يُمِيتُ	أَمِتَ	مُمِيتَ	إِمَاتَةَ	21

Kökün başında ilave hemze varsa	فعل ثلاثي مزيد فيه أفعل		
diriltmek	يُحْيِي	أَحْيَا	53
gizlemek	يُخْفِي	أَخْفَى	18
göstermek	يُرِي	أَرَى *	44
zenginleştirmek	يُغْنِي	أَغْنَى	41
atmak / bırakmak, salmak	يُلْقِي	أَلْقَى	71
kurtarmak	يُنْجِي	أَنْجَى	23
vahyetmek	يُوحِي	أَوْحَى	72
yapmak, yerine getirmek	يُوفِي	أَوْفَى	18
inanmak	يُؤْمِنُ	آمَنَ *	782
vermek	يُؤْتِي	آتَى *	274
eza vermek, üzme	يُؤْذِي	آذَى	16

Kökte ilave ت ve ّ varsa ya da
İlave ت ve elif varsa

فعل ثلاثي مزيد فيه تَفَعَّلَ، تَفَاعَلَ

	تَفَعَّلَ*	يَتَفَعَّلُ	تَفَعَّلَ	مُتَفَعَّلٌ	تَفَعَّلَ	تَفَعَّلَ	17
düşünmek (tefekür)	تَفَكَّرَ	يَتَفَكَّرُ	تَفَكَّرَ	مُتَفَكَّرٌ	تَفَكَّرَ	تَفَكَّرَ	17
hatırlamak; öğüt almak	تَذَكَّرَ*	يَتَذَكَّرُ	تَذَكَّرَ	مُتَذَكَّرٌ	تَذَكَّرَ	تَذَكَّرَ	51
tevekkül etmek, güvenmek	تَوَكَّلَ	يَتَوَكَّلُ	تَوَكَّلَ	مُتَوَكَّلٌ	تَوَكَّلَ	تَوَكَّلَ	44
belirmek	تَبَيَّنَ	يَتَبَيَّنُ	تَبَيَّنَ	مُتَبَيَّنٌ	تَبَيَّنَ	تَبَيَّنَ	18
beklemek	تَرَبَّصَ	يَتَرَبَّصُ	تَرَبَّصَ	مُتَرَبَّصٌ	تَرَبَّصَ	تَرَبَّصَ	17
Yüz çevirmek/ dostluk kurmak	تَوَلَّى*	يَتَوَلَّى	تَوَلَّى	مُتَوَلَّى	تَوَلَّى	تَوَلَّى	79
Ruhunu kabzetmek	تَوَفَّى	يَتَوَفَّى	تَوَفَّى	مُتَوَفَّى	تَوَفَّى	تَوَفَّى	25
	تَفَاعَلَ	يَتَفَاعَلُ	تَفَاعَلَ	مُتَفَاعِلٌ	تَفَاعَلَ	تَفَاعَلَ	
mübarek olmak	تَبَارَكَ	يَتَبَارَكُ	تَبَارَكَ	مُتَبَارِكٌ	تَبَارَكَ	تَبَارَكَ	9
Birbirlerine sormak	تَسَاءَلَ	يَتَسَاءَلُ	تَسَاءَلُ	مُتَسَاءِلٌ	تَسَاءَلُ	تَسَاءَلُ	9

İlave elif ve ت varsa ya da
İlave ل ve ن varsa

فعل ثلاثي مزيد فيه اِفْتَعَلَ، اِنْفَعَلَ

	اِفْتَعَلَ*	يَفْتَعِلُ	اِفْتَعَلَ	مُفْتَعِلٌ	اِفْتَعَالَ	
Ayrılığa düşmek	اِخْتَلَفَ	يَخْتَلِفُ	اِخْتَلَفَ	مُخْتَلِفٌ	اِخْتَلَا	52
uymak	اِتَّبَعَ*	يَتَّبَعُ	اِتَّبَعَ	مُتَّبِعٌ	اِتَّبَاعٌ	140
edinmek	اِتَّخَذَ	يَتَّخِذُ	اِتَّخَذَ	مُتَّخِذٌ	اِتَّخَاذٌ	128
korunmak; sakınmak	اِتَّقَى	يَتَّقِي	اِتَّقَى	مُتَّقٍ	اِتَّقَاءٌ	215
iftira etmek	اِفْتَرَى	يَفْتَرِي	اِفْتَرَى	مُفْتَرٍ	اِفْتِرَاءٌ	59
doğru yolu bulmak	اِهْتَدَى*	يَهْتَدِي	اِهْتَدَى	مُهْتَدٍ	اِهْتِدَاءٌ	61
talep etmek; aramak	اِبْتَغَى	يَبْتَغِي	اِبْتَغَى	مُبْتَغٍ	اِبْتِغَاءٌ	48
	اِنْفَعَلَ	يَنْفَعِلُ	اِنْفَعَلَ	مُنْفَعِلٌ	اِنْفِعَالَ	
değişmek	اِنْقَلَبَ	يَنْقَلِبُ	اِنْقَلَبَ	مُنْقَلِبٌ	اِنْقِلَابٌ	20
sona ermek	اِنْتَهَى	يَنْتَهِي	اِنْتَهَى	مُنْتَهٍ	اِنْتِهَاءٌ	16

İlave elif ve ل varsa ya da İlave است varsa	فعل ثلاثي مزيد فيه إفعال، استفعال				
	إفعلّ	يفعلُّ	أفعلّ	مُفعلّ	إفعلّال
kararmak	أَسْوَدَّ	يَسْوَدُّ	أَسْوَدَّ	مُسْوَدَّ	أَسْوَدَّاد
beyazlamak	أَبْيَضَّ	يَبْيِضُّ	أَبْيَضَّ	مُبْيِضُّ	أَبْيَضَّاض
acele etmek	أَسْتَعْجَلَّ*	يَسْتَعْجِلُّ	أَسْتَعْجَلَّ	مُسْتَعْجِلُّ	أَسْتَعْجَلَّال
af dilemek (istiğfar)	أَسْتَغْفَرَ*	يَسْتَغْفِرُّ	أَسْتَغْفَرَ	مُسْتَغْفِرُّ	أَسْتَغْفَرَال
kibirleşmek, büyüklenmek	أَسْتَكْبَرَ	يَسْتَكْبِرُّ	أَسْتَكْبَرَ	مُسْتَكْبِرُّ	أَسْتَكْبَرَال
alay etmek (istihzâ)	أَسْتَهْزَأَ	يَسْتَهْزِئُ	أَسْتَهْزَأَ	مُسْتَهْزِئُ	أَسْتَهْزَأَال
kabul etmek; cevap vermek	أَسْتَجَابَ	يَسْتَجِيبُ	أَسْتَجَابَ	مُسْتَجِيبُ	أَسْتَجَابَال
güç yetirmek, ...ebilmek	أَسْتَطَاعَ	يَسْتَطِيعُ	أَسْتَطَاعَ	مُسْتَطِيعُ	أَسْتَطَاعَال
Yönelmek (istikamet)	أَسْتَقَامَ	يَسْتَقِيمُ	أَسْتَقَامَ	مُسْتَقِيمُ	أَسْتَقَامَال

Fiile edat geldiğinde anlamını değiştirir		فِعْلٌ + صِلَّةُ الْفِعْلِ	
darbe, vuruş	ضَرَبَ	geldi	أَتَى
misal verdi	ضَرَبَ مَثَلًا	getirmek	أَتَى بِ
affetmek	عَفَا	aramak, istemek	بَغَى
affetmek, bağışlamak	عَفَا عَنْ	zulmetmek	بَغَى عَلَى
hükmetti	قَضَى	tevbe etti	تَابَ، تَابَ إِلَى
arasında hükmetti	قَضَى بَيْنَ	tevbeyi kabul etti	تَابَ عَلَى
		gelmek	جَاءَ
koymak; koyuldu	وَضَعَ	getirmek	جَاءَ بِ
kaldırmak	وَضَعَ عَنْ	gitmek	ذَهَبَ
döndü; döndürdü	وَلَّى	götürmek	ذَهَبَ بِ
...e döndü	وَلَّى إِلَى	uzaklaşmak	ذَهَبَ عَنْ
...den döndü	وَلَّى عَنْ	memnun oldu	رَضِيَ
		...den memnun	رَضِيَ عَنْ

DİLBİLGİSİ

Dilbilgisi kısmında ayetleri anlamamızda gerekli olan en önemli kuralları öğrenmeye çalışacağız. İsim ve fiil cümleleri, fiil çekimleri, isim çekimleri ve cümle kuruluşlarıyla ilgili bir takım püf noktaları gözden geçireceğiz. Amacımız ayetleri anlamak için gerekli bilgileri dilbilgisinin detaylarına boğulmadan, gerekmedikçe teknik terim isimleri kullanmadan, pratik ve anlaşılır bir biçimde inşaallah kavramak.

ZAMİR, EDAT VE ZARFLAR: Zamirleri kelimeler kısmında 1. sayfada (işaret zamirleri) ve 2. sayfada (kişi zamirleri) görmüştük. Edatlar ve zarflar (yer zarfı, soru zarfı, vs.) ise 3, 4, 5 ve 6. sayfalarda geçmişti. Hatırlamak için bu sayfaları gözden geçirmenizde fayda var. Şimdi Kuran'dan örnekler üzerinde bunları inceleyelim:

رَبِّكُمْ kelimesi رَبِّ (rab) ve كُمْ (sizin) kelimelerinden oluşuyor. "Sizin rabbiniz" anlamına geliyor. Arapçada zamirin ismin sonuna ek olarak geldiğine dikkat edin.

عَلَيْهِمْ kelimesi عَلَى (üzerinde) ve هُمْ (onlar) kelimelerinin birleşmesi ile oluşmuş. "Onların üzerine/ üzerinde" anlamına geliyor. Dikkat edilirse Türkçenin aksine kelime sırası önce zarf (üzerinde), sonra zamir (onların) şeklinde.

قَبْلِكَ kelimesi "senden önce" anlamına geliyor. Bu kelimenin hangi iki kelimedenden oluştuğunu ve kelime listemizin kaçınıcı sayfalarında yer aldığını siz bulun.

فِيهِ "onun içinde", لَهُمْ "onlar için"

İSİMLERDE TEKİL/ ÇOĞUL VE ERKEK/ DIŞI: Türkçe'nin aksine arapçada çoğul yapmak kelime sonuna -ler, -lar eki eklemek gibi bir yolla değil de belli kalıplar dahilinde yapılır. Aşağıdaki bazı çoğul örnekleri verilmiştir. Kelime çoğulları, kelime listesinde parantez içinde gösterilmiştir. Ayrıca, arapçada her isim ya erkek ya da dişi kabul edilir. Gerçek ya da mecazi anlamda olabilen erkek/ dişi ayrımı, bu isimlerle bağlantılı olarak fiil çekimleri ve zamir seçiminde etkili olur. Bazı örnekler aşağıda sunulmaktadır. Kelimelerin çoğul şekillerinin hangi kalıplarla elde edildiği zamanla öğrenilir.

رَسُولٌ elçi (erkek) رُسُلٌ elçiler

سَّمَاءٌ gök (dişi), سَمَاوَاتٌ gökler

جَنَّةٌ cennet (dişi), جَنَّاتٌ cennetler

İSİM TAMLAMASI: Arapçada isim tamlamasında Türkçe'ye göre tamlayan, tamlanan sırasının ters olduğunu fark edeceksiniz.

رَبِّ الْعَالَمِينَ “Alemlerin rabbi” örneğinde olduğu gibi, tamlamaya anlam verirken Türkçe'ye göre tersten okuyoruz.

مَالِكِ يَوْمِ الدِّينِ “Din gününün sahibi” birleşik tamlama örneğinde “din günü” tamlaması “sahibi” kelimesiyle birleşiyor. Yine kelime sırasını fark ediyoruz. الصِّرَاطِ الْمُسْتَقِيمِ bu tamlamayı da siz inceleyin.

SIFAT TAMLAMASI: Sıfat tamlamasında da, Arapçada Türkçe'ye göre tamlayan, tamlanan sırasının ters olduğunu (önce isim, sonra sıfat geldiğini) fark edeceksiniz.

أَجْرٌ عَظِيمٌ “Büyük mükafat” , قَبُولٍ حَسَنٍ “güzel bir kabul”

كَلِمَتُ رَبِّكَ الْحُسْنَى “Rabbinin güzel sözü” bu yapıda hem bir isim tamlamasının “Rabbi'nin sözü” hem de sıfat tamlamasının “güzel sözü” içiçe olduğunu görüyoruz.

İSİM CÜMLESI: Cümle anlamlı bir kelime topluluğudur. Bir iş veya oluştan bahsedip bahsetmemesine göre isim ve fiil cümlesi olarak ikiye ayrılır. Aşağıdaki örnekleri incelerken isim cümlesinin kuruluşuna dikkat edin. İsim cümlesinde çoğunlukla özne önce, yüklem sonra gelir.

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ “Hamd (övgü) alemlerin Rabbi olan Allah (cc) içindir”

وَرَبُّكَ الْأَكْرَمُ “Ve Rabbi'n ikram sahibidir”

ذَلِكَ الْكِتَابُ لَا رَيْبَ فِيهِ “Bu kitap ki içinde şüphe yoktur”

وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ “O, her şeye hakkıyla gücü yetendir. “

وَلِلْآخِرَةِ خَيْرٌ لَّكَ مِنَ الْأُولَى “Muhakkak ahiret senin için dünyadan daha hayırlıdır” (Ahiret kelimesinin başındaki “le” öneki “muhakkak” anlamındadır.)

FiİL CÜMLESİ: Aşağıdaki fiil cümlesi örneklerini inceleyerek cümle kuruluşlarına, özne-yüklem-nesne sıralarına dikkat edin ve Türkçe’yle karşılaştırın. Türkçe’yle en önemli fark dilimizde yüklem cümle sonuna gelirken, arapçada yüklem önce nesne ise genellikle sonra gelir. Aşağıdaki cümlelerde yüklem kırmızı ile işaretlenmiştir.

إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ فِي لَيْلَةِ الْقَدْرِ “Muhakkak biz onu (Kuran’ı) Kadir gecesinde indirdik”

قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ “De ki O Allah’tır, bir tektir”

خَلَقَ الْمَوْتَ وَالْحَيَاةَ “Ölümü ve hayatı yaratmıştır”

وَلَقَدْ زَيَّنَّا السَّمَاءَ الدُّنْيَا بِمَصَابِيحَ “Andolsun biz, en yakın göğü kandillerle donattık”

CÜMLECİK (İsim/ Sıfat/ İlgil): Cümlecikler cümle yapısında çok önemli olan bir kısım olup özellikle uzun ayetlerin çözümlenmesinde bu konunun iyice anlaşılmasının büyük önemi vardır. Özetle Türkçe’de “o şey ki, o kimse ki” anlamına gelen مَا (cansız varlıklar için), مَنْ (canlı varlıklar için), الَّذِي (canlı / cansız erkek), الَّتِي (canlı /cansız bayan), الَّذِينَ (çoğul) kelimeleri ile kurulan cümle kısımlarıdır. Dikkat edilirse “o şey ki bilmiyor” yerine “bilmediği şey”, “ o insan ki geliyor” yerine “gelen insan” gibi ifadeler kullanırız. Arapça cümleleri ifade ederken de aynı şekilde önce “o şey ki, o kimse ki” ifadeleriyle anlamı kavrayıp daha sonra Türkçe’deki gibi daha uygun ifadelerle cümle toplanır. Aşağıdaki örneklerde cümlecikle kırmızıyla işaretlenmiştir.

عَلَّمَ الْإِنْسَانَ مَا لَمْ يَعْلَمْ “insana o şeyi öğretti ki bilmiyordu” yani “insana bilmediği şeyi öğretti”

إِفْرَأْ بِاسْمِ رَبِّكَ الَّذِي خَلَقَ “Rabbinin ismiyle oku ki O yarattı” yani “Yaratan Rabbi’nin ismiyle oku”

الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ “Onlar ki inanırlar ve iyi işler yaparlar” yani “inanan ve iyi iş yapanlar”

هَذِهِ جَهَنَّمَ الَّتِي كُنْتُمْ تُوعَدُونَ “Bu cehennem ki siz onunla vaad olunuyordunuz”
yani “size vaad olunan (söz verilen) cehennem budur”

أَلَا يَعْلَمُ مَنْ خَلَقَ “Bilmez mi ki yaratmıştır?” yani “Yaratan hiç bilmez mi?”

مَا ‘NIN ÜÇ FARKLI KULLANIMI

مَا kelimesi “nedir?”, “değildir” yahut “o şey ki” anlamlarından biriyle kullanılır. Şimdi bu üç farklı kullanım şekillerini sırasıyla inceleyelim:

1) Soru edatı olarak “Nedir?” anlamıyla:

فَمَا خَطْبُكُمْ أَيُّهَا الْمُرْسَلُونَ “Asıl işiniz nedir ey elçiler?”

2) Olumsuzluk eki olarak “değildir” anlamıyla:

قَالُوا مَا أَنْتُمْ إِلَّا بَشَرٌ مِثْلَنَا “Dediler ki siz bizim gibi insandan başka bir şey değilsiniz”

وَمَا عَلَيْنَا إِلَّا الْبَلَاغُ الْمُبِينُ “Bize düşen açık bir tebliğden başka bir şey değildir”

وَمَا اللَّهُ يُرِيدُ ظُلْمًا لِّلْعَالَمِينَ “Allah (cc), âlemlere hiç zulüm etmek istemez.”

3) Cümlecik kuruluşunda “o şey ki” anlamıyla:

نَحْنُ أَعْلَمُ بِمَا يَقُولُونَ “Biz onların dedikleri şeyi biliyoruz”

Fiil ÇEKİMİ: Fiillerin şahıslara (biz, siz, onlar gibi) ve zamana (geçmiş zaman, şimdiki zaman) göre çekiminin aşağıdaki iki tabloda gösterildiği şekliyle ana hatlarıyla bilinmesi gerekir. Fiil çekim tablolarında dikkat edilirse, geçmiş zaman için fiil kökünün **sonuna**, şimdiki zaman için ise **fiilin başına** yapılan değişikliklerle istenen çekim elde edilir. Mazi çekiminde sona gelen ek çoğu zaman ilgili kişi zamirini anımsatır. Mesela, نَصَرْتَ “sen yardım ettin” ile أَنْتَ “sen” zamirinin son kısımları benzerdir. Bu tablolarda özellikle renkli işaretli hücrelerde yer alan çekimler Kuran’da çok daha sık geçtiği için öncelikle bunların çok iyi öğrenilmesi gerekir. Diğer çekimler çok nadir geçtiğinden onlar için ihtiyaç oldukça tabloya bakılabilir. Aslında ezbere bildiğimiz namaz sürelerinde geçen fiillerin çekimlerine dikkat edilse çok daha rahat bir şekilde bu konu öğrenilebilir. Mesela Fatıha süresinde geçen نَعْبُدُ “biz kulluk ederiz” (şimdiki/ geniş zaman, biz zamiri) fiili yahut yine Fatıha süresinde geçen أَنْعَمْتَ “sen nimet verdin” (geçmiş zaman, sen zamiri) fiili zaten her gün namazlarda 40 defa geçmekte olup biraz dikkat ile dilbilgisi yönüyle de rahatlıkla kavranabilir.

Çoğul	İki kişi	Tekil	Geçmiş Zaman
نَصَرُوا	نَصَرَا	نَصَرَ	3. şahıs (erkek)
نَصَرْنَ	نَصَرْتَا	نَصَرْتَ	3. şahıs (bayan)
نَصَرْتُمْ	نَصَرْتُمَا	نَصَرْتُمْ	2. şahıs (erkek)
نَصَرْتُنَّ	نَصَرْتُمَا	نَصَرْتُمْ	2. şahıs (bayan)
نَصَرْنَا		نَصَرْتُ	1. şahıs

Çoğul	İki kişi	Tekil	Şimdiki Zaman
يَسْمَعُونَ	يَسْمَعَانِ	يَسْمَعُ	3. şahıs (erkek)
يَسْمَعْنَ	تَسْمَعَانِ	تَسْمَعُ	3. şahıs (bayan)
تَسْمَعُونَ	تَسْمَعَانِ	تَسْمَعُ	2. şahıs (erkek)
تَسْمَعْنَ	تَسْمَعَانِ	تَسْمَعِينَ	2. şahıs (bayan)
نَسْمَعُ		أَسْمَعُ	1. şahıs

Bazı Örnekler:

رَزَقْنَاهُمْ

biz onları rızıklandırdık → Fiilin sonuna gelen ekler

kimin kimleri rızıklandığını açıklıyor.

أَنْزَلْنَاهُ biz onu indirdik (Kadir süresi), أَعْطَيْنَاكَ biz sana verdik (Kevser süresi)

يُؤْمِنُونَ onlar inanırlar, يُقِيمُونَ الصَّلَاةَ onlar namazı kılarlar

قَالُوا آمَنَّا onlar dediler ki biz iman ettik

MEÇHUL (EDİLGEN) FİİL: Edilgen çatısında fiilin ilk harfinin harekesi ötre yapılır.

أُنزِلَ إِلَيْكَ sana indirildi

وَأِلَيْهِ تُرْجَعُونَ O'na döndürüleceksiniz

وَفُتِحَتِ السَّمَاءُ ve gökyüzü açıldı
إِنَّا فَتَحْنَا Biz açtık (etken çatı) iken (edilgen çatı). Karşılaştırma için fiilin her iki örnekte ilk harfinin harekesine dikkat edin.

EMİR KİPİ: Aşağıdaki örnekleri inceleyin. Emir kipinde fiilin son harfinin cezm olduğuna dikkat edin.

إِفْرَأْ بِاسْمِ رَبِّكَ الَّذِي خَلَقَ “Yaratan Rabbi'nin adıyla oku”

قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ “De ki O Allah'tır, bir tektir”

فَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ وَاسْتَغْفِرْهُ Rabbine hamd ederek **tespihte bulun** ve O'ndan **bağışlama dile** (Nasr süresi)

- Kelime listesinin fiiller bölümünde her fiil için geçmiş zaman, şimdiki zaman, emir kipi şekilleri gösterilmişti. Kelimeleri çalışırken bu şekillere de muhakkak dikkat edin.

Aşağıdaki tabloda bir filin başına gelen ön ekler yoluyla kazandığı değişik anlamlar özet biçimde gösterilmiştir. Bu örnekler kelime listesinin 1, 5 ve 6. sayfalarında geçmiştir. Bu tablonun çok iyi bir şekilde öğrenilmesi gerekmektedir.

ÇEŞİTLİ FİİL ÇEKİMLERİ VE ÖNEKLER			
مَا نَصَرَ	Yardımlı etmedi	لَنْ يَسْمَعَ	Duymayacak
نُصِرَ	Yardımlı edildi	لَمْ يَسْمَعْ	Duymadı
لَا يَسْمَعُ	Duymuyor	كَانَ يَسْمَعُ	Duyuyordu
يُسْمَعُ	Duyuluyor	لَيَسْمَعَنَّ	Kesinlikle duyacak
سَيَسْمَعُ	Duyacak (yakında)	لَيَسْمَعُ	Duysun
سَوْفَ يَسْمَعُ	Duyacak	اسْمَعُ	duy

لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُولَدْ "O'ndan çocuk olmamıştır (Kimsenin babası değildir). Kendisi de doğmamıştır" (İhlas süresi)

وَلَسَوْفَ يُعْطِيكَ رَبُّكَ فَتَرْضَى (Ey Peygamber) Şüphesiz, Rabbin sana verecek ve sen de hoşnut olacaksın. (Duha süresi)

أَلَمْ تَرَ كَيْفَ فَعَلَ رَبُّكَ بِأَصْحَابِ الْفِيلِ Rabbinin, fil sahiplerine ne yaptığını görmedin mi? (Fîl süresi)

أَرَأَيْتَ الَّذِي يُكَذِّبُ بِالْأَيْدِي (Maun süresi) Gördün mü, o hesap ve ceza gününü yalanlayanı!

إِذَا جَاءَ نَصْرُ اللَّهِ وَالْفَتْحُ (Nasr süresi) Allah'ın yardımı ve fetih (Mekke'nin fethi) geldiğinde

Aşağıdaki tabloda ise bir fiil kökünden türetilen çeşitli isim türleri gösterilmektedir.

BİR FİLDEN TÜRETİLEN ÇEŞİTLİ İSİM ŞEKİLLERİ			
عَالِمٌ	Bilen	فَاعِلٌ	Yapan
عَلَّامَةٌ	Çok bilen	فَعَّالَةٌ	Çok yapan
مَعْلُومٌ	bilinen	مَفْعُولٌ	yapılan
عَلِيمٌ	Herşeyi bilen	فَعِيلٌ	Herşeyi yapan
أَعْلَمُ	En iyi bilen	أَفْعَلٌ	En iyi yapan

عَالِمٌ الْعَيْبِ وَالشَّهَادَةِ Gaybı da (görünmeyeni de), görünen âlemi de **bilendir** (Haşr süresi)

وَهُوَ أَعْلَمُ بِالْمُهْتَدِينَ O, doğru yolda olanları da **en iyi bilendir**. (Nahl süresi 125)

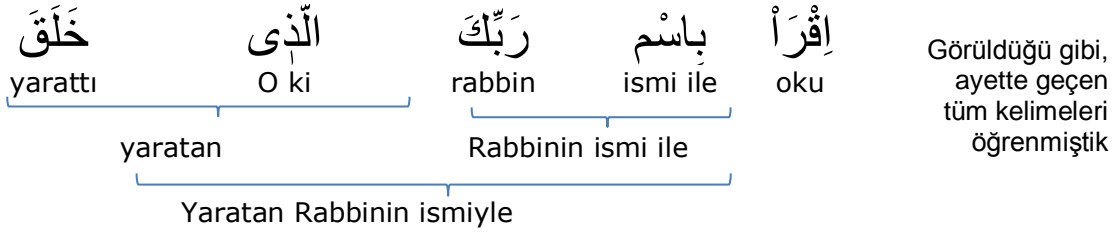
Günlük namazlarda 40 defa okunan Fatiha süresinde neredeyse yukarıda işlenen tüm dilbilgisi konuları uygulama alanı buluyor. Okuduğunuz dilbilgisi konularının zihninize yerleşmesi ve pekişmesi için siz de Fatiha süresi başta olmak üzere diğer bildiğiniz namaz sürelerini bir de dilbilgisi yönüyle dikkatlice inceleyerek, kelime ve cümle yapılarını yukarıdaki bilgiler ışığında değerlendirin.

AYET ÇÖZÜMLEMELERİ

1)

اقْرَأْ بِاسْمِ رَبِّكَ الَّذِي خَلَقَ

Yaratan Rabbinin adıyla oku! (Alak, 1)

2)

وَلَقَدْ يَسَّرْنَا الْقُرْآنَ لِلذِّكْرِ فَهَلْ مِنْ مُدَكِّرٍ

Andolsun biz, Kur'an'ı düşünüp öğüt almak için kolaylaştırdık. Var mı düşünüp öğüt alan? (Kamer, 17)

يَسَّرْنَا fiili biz kolaylaştırdık demektir. Fiil kökünün sonuna gelen نَا ekinin biz zamiri yerine kullanıldığını çekim tablosunda görmüştük.

يَسَّرْنَا الْقُرْآنَ nesne olan "Kuran" kelimesi yükleminden gelerek "Kuran'ı kolaylaştırdık" anlamı vermektedir.

لِلذِّكْرِ zikir (düşünmek, öğüt almak) kelimesinin başına gelen لِ öneki "öğüt almak için" anlamı veriyor.

Buraya kadarki cümle "andolsun biz Kuran'ı düşünüp öğüt almak için kolaylaştırdık" anlamındadır.

هَلْ kelimesi soru edatı olup -mi? anlamında kullanılmış.

مُدَكِرٌ kelimesi aslında zikir kökünden geliyor ancak müzzekir olacakken müddekir olarak ses değışikliğine uğramış. Dolayısıyla anlamı "zikir eden" yani düşünüp öğüt alan demek. Cümlelerin bu ikinci kısmının anlamı da "düşünüp öğüt alan var mı?" şeklindedir.

3) كِتَابٌ أَنْزَلْنَاهُ إِلَيْكَ مُبَارَكٌ لِيَدَّبَّرُوا آيَاتِهِ وَلِيَتَذَكَّرَ أُولُو الْأَلْبَابِ

"Bu Kur'an, âyetlerini düşünsünler ve akıl sahipleri öğüt alsınlar diye sana indirdiğimiz mübarek bir kitaptır. (Sad, 29)

	كِتَابٌ	kitap			
ه	نَا	أَنْزَلْنَا	onu	biz	indirdik
كَ	إِلَيْ	senin	üzerine		
	مُبَارَكٌ	mübarek			
	يَدَّبَّرُوا	لِ	düşünüyorlar	için	
ه	آيَاتِهِ	onun	âyetleri		
يَتَذَكَّرَ	لِ	وَ	öğüt alıyorlar	için	ve
	أُولُو	sahipleri			
	الْأَلْبَابِ	temiz akıl			

4) نَحْنُ أَعْلَمُ بِمَا يَقُولُونَ وَمَا أَنْتَ عَلَيْهِمْ بِجَبَّارٍ فَذَكِّرْ بِالْقُرْآنِ مَنْ يَخَافُ وَعِيدِ

Biz onların ne dediklerini çok iyi biliyoruz. Sen, onlara karşı bir zorba değilsin. O hâlde sen, benim uyarımdan korkan kimselere Kur'an ile öğüt ver. (Kaf, 45)

بِجَبَّارٍ	zorba	نَحْنُ	biz		
فَذَكِّرْ	Öyleyse öğüt ver	أَعْلَمُ	biliyoruz		Yani ne dediklerini biliyoruz
بِالْقُرْآنِ	Kuran ile	بِمَا	O şeyi ile ki	Yani dediklerini	
مَنْ	Kim (o kimseyi ki)	يَقُولُونَ	diyorlar		
يَخَافُ	Korkar	وَمَا	Ve değildir		Yani ve sen onlar üzerinde değilsin
وَعِيدِ	uyarı	أَنْتَ	sen		
		عَلَيْهِمْ	Onlar üzerinde		

نَحْنُ أَعْلَمُ بِمَا يَقُولُونَ	Biz onların ne dediklerini çok iyi biliyoruz
وَمَا أَنْتَ عَلَيْهِمْ بِجَبَّارٍ	Sen, onlara karşı bir zorba değilsin
فَذَكِّرْ بِالْقُرْآنِ مَنْ يَخَافُ وَعِيدِ	O hâlde sen, benim uyarımdan korkan kimselere Kur'an ile öğüt ver.

Tahlil: Görüldüğü gibi ayet-i kerime üç kısımdan oluşuyor. İlk cümle bir fiil cümlesi, ikincisi isim cümlesi, üçüncüsü fiil cümlesi. Aşağıda hatırlanması gereken çok önemli üç hususa işaret edilmekte:

- Dikkat edilirse ilk cümlede özne-yüklem-nesne sırası izlenmiştir.

- Yine dikkat edilirse 1. ve 3. cümlelerde altı çizili kısımlar مَا ve مَنْ edatları ile kurulmuş, cümlede nesne görevi gören cümleciklerdir. Burada bu iki edat “ne” ve “kim” anlamlarıyla soru sormaktan ziyade, “o şey ki” ve “o kimseler ki” anlamlarıyla kullanılıyorlar.
- Son olarak dikkat edilirse, 2. cümlede geçen مَا edatı “değildir” anlamıyla olumsuzluk ifade etmek için kullanılmıştır. Hatırlanacağı üzere, مَا edatının asıl anlamı “nedir?” demektir. Dolayısıyla bu örnek ayet-i kerimede gayet açık bir şekilde görüldüğü üzere, مَا edatının Kuran-ı Kerim’de herhangi bir ayette bahsi geçen üç anlamından (“nedir?”, “değildir” yahut “o şey ki”) hangisi ile kullanıldığı anlamak için cümlenin geri kalanına bakmamız gerekmektedir.

5) إِنَّ هَذَا الْقُرْآنَ يَهْدِي لِلَّتِي هِيَ أَقْوَمُ وَيُبَشِّرُ الْمُؤْمِنِينَ الَّذِينَ يَعْمَلُونَ الصَّالِحَاتِ أَنَّ لَهُمْ أَجْرًا كَبِيرًا

Gerçekten bu Kur’an en doğru olan yola götürür ve iyi işler yapan mü’minler için büyük bir mükâfat olduğunu müjdeler.
(İsra, 9)

Bu uzun ayeti 2 kısımda inceleyebiliriz.

أَنَّ لَهُمْ أَجْرًا كَبِيرًا
Onlar için büyük bir ecir
(mükâfat) vardır

يَعْمَلُونَ الصَّالِحَاتِ
Salih (iyi) işler yaparlar

الْمُؤْمِنِينَ الَّذِينَ
O inananları ki

وَيُبَشِّرُ
Ve müjdeler

Iyi işler yapan müminleri

ve iyi işler yapan mü'minler için büyük bir mükâfat olduğunu müjdeler.

6) وَنُنَزِّلُ مِنَ الْقُرْآنِ مَا هُوَ شِفَاءٌ وَرَحْمَةٌ لِّلْمُؤْمِنِينَ وَلَا يَزِيدُ الظَّالِمِينَ إِلَّا خَسَارًا

Biz Kur'an'dan, mü'minler için şifa ve rahmet olacak şeyler indiriyoruz. Zalimlerin ise Kur'an, ancak zararını artırır. (İsra, 82)

وَنُنَزِّلُ مِنَ الْقُرْآنِ مَا هُوَ شِفَاءٌ وَرَحْمَةٌ لِّلْمُؤْمِنِينَ Ayeti kerimenin bu ilk kısmında en önemli husus مَا edatının 4. örneğimizin tahlilinde açıklandığı şekilde, burada 3 anlamından (“nedir?”, “değildir” yahut “o şey ki”) hangisi ile kullanıldığını tespit etmek. Ayetin bu kısmına baktığımızda “o şey ki” anlamının kullanıldığı (“o şey ki müminler için şifa ve rahmettir” = “müminler için şifa ve rahmet olan şey”) rahatça anlaşılıyor.

وَلَا يَزِيدُ الظَّالِمِينَ إِلَّا خَسَارًا Bu kısımda ise Kuran'da çok sık rastlanan bir kalıp karşımızda. لَا إِلَّا şeklindeki bu yapı “değildir.. ancak” anlamına gelmekte(Kelime-i şhadette olduğu gibi). Bu kısmın anlamı, o halde, “zalimlerin ise artırmaz ancak zararını” yani tekrar düzenlersek “zalimlerin ise zararını artırır” şeklinde olmaktadır.

7) وَنَزَّلْنَا عَلَيْكَ الْكِتَابَ تَبْيَانًا لِّكُلِّ شَيْءٍ وَهُدًى وَرَحْمَةً
وَبُشْرَىٰ لِلْمُسْلِمِينَ

Sana bu kitabı; her şey için bir açıklama, doğru yolu gösteren bir rehber, bir rahmet ve müslümanlar için bir müjde olarak indirdik.
(Nahl, 89)

Bu ayet-i kerime uzun olmasına rağmen cümle yapısı oldukça basit.

وَنَزَّلْنَا عَلَيْكَ الْكِتَابَ asıl cümleyi oluşturan bu kısımda "kitabı sana biz indirdik" anlamını kolayca görebiliyoruz.
Sonra gelen kısımda Kuran'ın 4 özelliği sıralanmakta.

تَبْيَانًا لِّكُلِّ شَيْءٍ açıklama anlamına gelen "tibyan" kelimesinin aslında "beyan" kelimesi ile aynı kökten geldiğine dikkat ediniz. Bu ilk özellik Kuran-ı Kerim'in "her şey için bir açıklama" olduğunu belirtiyor. Ardından gelen 3 özellik ile de hidayet, rahmet ve müslümanlar için bir müjde olduğu bildiriliyor.

8) اللَّهُ نَزَّلَ أَحْسَنَ الْحَدِيثِ كِتَابًا مُّتَشَابِهًا مَّثَانِيَ تَقْشَعِرُّ مِنْهُ
جُلُودُ الَّذِينَ يَخْشَوْنَ رَبَّهُمْ ثُمَّ تَلِينُ جُلُودُهُمْ وَقُلُوبُهُمْ إِلَىٰ
ذِكْرِ اللَّهِ ذَلِكَ هُدًى لِلَّهِ يَهْدِي بِهِ مَنْ يَشَاءُ وَمَنْ يُضَلِلِ
اللَّهُ فَمَا لَهُ مِنْ هَادٍ

Allah, sözün en güzelini; âyetleri, (güzellikte) birbirine benzeyen ve (hükümleri, öğütleri, kıssaları) tekrarlanan bir kitap olarak indirmiştir. Rablerinden korkanların derileri (vücutları) ondan dolayı gerginleşir. Sonra derileri de (vücutları da) kalpleri de Allah'ın zikrine karşı yumuşar. İşte bu Kur'an Allah'ın hidayet rehberidir. Onunla dilediğini doğru yola iletir. Allah, kimi saptırırsa artık onun için hiçbir yol gösterici yoktur. (Zümer, 23)

Bu son ayeti siz çözümlmeyi deneyin. Ayet, yukarıdaki örneklerdekine benzer şekilde birkaç kısımdan oluşuyor. Önce bu kısımlara ayeti bölüp sonra tek tek kelimelerin anlamlarını inceleyip cümle kuruluşlarının nasıl yapıldığına dikkat edin.

YOL HARİTASI

- 1) Kelimeler kısmını çalışın.
- 2) Dilbilgisi ve ayet çözümlmeleri kısmını çalışın.
- 3) Kelimeler kısmını tekrar edin.
- 4) Vakti müsait olanlar bir hafta müstakil çalışmayla, olmayanlar ise haftaiçi günde bir saat haftasonları birkaç saat ayırarak bir ay çalışmayla yukarıdaki aşamaları tamamlayıp inşaAllah okuduğunuzun 80%'ini anlayacak seviyeye gelmeyi hedefleyin. Daha sonra:
- 5) Namaz sürelerini (Fatiha, İhlas, vb.) kelime anlamlı bir Kuran-ı Kerim'den faydalanarak çalışın. (Sürede geçen kelimeleri öğrenip ayet çözümlmelerini yaparak)
- 6) Ayet-el Kürsiyi (Bakara 255) aynı metodla çalışın.
- 7) Yasin süresini kelime anlamlı bir Kuran-ı Kerim'den faydalanarak çalışın. (Sürede geçen kelimeleri öğrenip ayet çözümlmelerini yaparak)
- 8) Mülk süresini aynı metodla çalışın.
- 9) Zümer ve Rum sürelerini aynı metodla çalışın.
- 10) Her gün kelime anlamlı bir Kuran-ı Kerim'den düzenli olarak en az 2 sayfa, not alarak ve ayetlerin dilbilgisine dikkat ederek okuyun.
- 11) Tefsir kaynaklarına müracat ederek okuduğunuz sürelerin inceliklerini, anlam zenginliklerini, ayetlerin iniş sebeplerini, vs. öğrenmeye çalışın.
- 12) Websiteyi ziyaret ederek yeni çalışma ve kaynakları takip edin.
- 13) Dostlarınızı, yakınlarınızı, çevrenizdeki insanları bu çalışmalardan haberdar ederek siz de bu çalışmalara ortak olun.

Kolaylık açısından bahsi geçen süreler için o sürede geçen kelimelerin anlamlarıyla beraber listesi (o süreye özel bir sözlük) www.ilimtalibi.com adresine ileride eklenebilir.

Bu çalışmanın dilbilgisi ve ayet çözümlmeleri kısımlarına eklemeler yapıldıkça websayfasında bu eklemeler ve çalışmanın son hali yayınlanmaktadır. Öğrendiğiniz kelimelerden tam istifade edebilmek için çok önemli olan bu dilbilgisi notlarını değerlendirmek için siteyi ve sitedeki kitapçığın son halini mutlaka takip edin.

Kuran'ı

Anlayalım

Kuranı Kerim anlaşılın diye indirilmiştir. "Bu Kur'an, âyetlerini düşünsünler ve akıl sahipleri öğüt alsınlar diye sana indirdiğimiz mübarek bir kitaptır. [Sad:29]." Kuran-ı Kerim'i okumayı öğrenmek ne kadar önemli ise, okuduğumuzu anlamak çok daha önemlidir. Bu çalışmanın amacı hiç bir arapça altyapısı olmayan ancak Kuran'ı anlama yolunda bir adım atmak isteyen herkesin, anlaşılır, pratik ve öz bir şekilde, bir altyapı kazanmalarına vesile olmaktır. Bu amaçla Kuran'da en sık geçen ve tekrarlarıyla Kuran'daki toplam kelimelerin %80'ini oluşturan 500 kelime konularına göre düzenlenerek sunulmuş, ardından temel dilbilgisi kurallarıyla kelime ve cümle yapıları incelenerek örnek ayetler üzerinden bu kelime ve dilbilgisi bilgileri uygulamaya konulmuştur. Günde birkaç saat düzenli bir çalışmayla bir ay gibi bir sürede inşallah tamamlanması mümkün olabilecek bir gayret sonucu okuduğumuz yüce kitaptan çok daha farklı bir istifade imkanı doğabilir. Cenabı Hak'tan bize kitabını hakkıyla anlamayı, öğrenmeyi ve öğretmeyi nasip etmesini dileriz.

Kuran Kelimelerininin %80'i